

Česká republika

Česká školní inspekce

Královéhradecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Dětský diagnostický ústav a Středisko výchovné péče pro děti
a mládež, Hradec Králové, Říčařova 277**

Adresa: Říčařova 277, 503 01 Hradec Králové

Identifikátor školy: 600 029 611

Termín konání komplexní inspekce: 28. leden – 4. únor 2003

Čj.:	07-1357/03-005063
Signatura:	ki1pw201

CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Dětský diagnostický ústav je koedukovaným zařízením v oblasti zabezpečování výkonu ústavní či ochranné výchovy nebo vydaného předběžného opatření při plnění úkolů komplexního posouzení situace dítěte a následného stanovení formy návazné péče. Obdobný odborný servis poskytuje rovněž dětem, o jejichž umístění odpovídajícím způsobem požádaly osoby odpovědné za jejich výchovu.

Zřizovatelské kompetence přísluší Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1, které stanovilo právní formu příspěvkového charakteru a vydalo rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení (čj. 25 950/02-21 z 9. září 2002 se stanovením účinnosti od 1. září 2002). Dodatkem č. 6 zřizovací listiny – čj. 13 761/01-21 ze dne 14. března 2001 – byly upraveny potřebné organizační záležitosti.

Zařízení sdružuje speciální základní školu se stanovenou kapacitou 38 žáků, zvláštní školu (rovněž 38 žáků), oddělení s výchovně léčebným režimem (16 žáků), dětský diagnostický ústav (52 lůžek), školní jídelnu – 130 jídel. Sdružované středisko výchovné péče je členěno na šest odloučených pracovišť, z toho dvě pracoviště nabízí též lůžkové (tj. internátní) pobyty. V celkovém strukturálním pojetí je výchovně vzdělávací činnost pojata v systému devíti tříd a devíti výchovných skupin (jak v rámci ústavu, tak středisek). V rámci školní výuky jsou realizovány vzdělávací programy: základní školy – čj. 16 847/96-2 (resp. 25 018/98-22), zvláštní školy – čj. 22 980/97-22. Specifickým úsekem realizovaného servisu jsou skupiny výchovně léčebné péče a výchovná skupina dětí s potřebným déleodobějším soustředěným přístupem (souhlas MŠMT ze dne 4. listopadu 2002, čj. 29 131/02-24).

Inspekční a kontrolní činnost byla zaměřena na úsek DDÚ.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek výchovy, vzdělávání a diagnostické práce
- materiálně-technických podmínek výchovně vzdělávací a diagnostické činnosti
- systému a organizace výchovy, vzdělávání a diagnostiky v daném školském zařízení
- dodržování práv a povinností dětí, uplatňovaná opatření ve výchově
- uplatňování práv a povinností ředitele zařízení
- úrovně respektování práv a povinností osob odpovědných za výchovu dětí vůči zařízení
- poskytování kapesného, vedení povinné dokumentace

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výchovně-vzdělávací činnost v Dětském diagnostickém ústavu a Středisku výchovné péče pro děti a mládež, Hradec Králové, Říčařova 277 (dále jen ústav) zabezpečují učitelé, vychovatelé a odborní pracovníci. Posouzení odborné a pedagogické způsobilosti bylo provedeno u pracovníků sledovaných součástí ústavu – Diagnostického ústavu, Speciální základní školy a Zvláštní školy.

Právní předpisy vztahující se ke kvalifikačním předpokladům vychovatelů školských zařízení nejsou vzájemně navazující. Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené pro

funkci „*vychovatel speciálního školského zařízení*“, která je uvedena ve vyhlášce č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, nelze ve vztahu k vychovatelům ústavu použít. Termín „*speciální školské zařízení*“ není uveden v zákonu č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.

Při posouzení odborné a pedagogické způsobilosti vychovatelů podle funkce „*vychovatel školského zařízení*“, která je uvedena ve vyhlášce č. 139/1997 Sb., bylo zjištěno, že jeden z celkového počtu dvanácti vychovatelů nespĺňoval k termínu inspekce kvalifikační předpoklady. Pět vychovatelů absolvovalo vysokoškolské studium se zaměřením na speciální pedagogiku, dva se zaměřením na sociální pedagogiku. Dva vychovatelé vystudovali vyšší odbornou školu v oboru speciální pedagogika, dva jsou absolventy střední pedagogické školy. V diagnostickém ústavu pracují tři psychologové (absolventi vysokoškolského studia psychologie) – zabezpečují potřebná psychologická vyšetření přijímaných dětí, podílí se na postupu přímé diagnostické práce, sestavování potřebných činnostních programů v indikovaných případech a přímé metodické pomoci. Zabezpečují potřebné intervenční náležitosti, kontaktují spádová zařízení, úzce spolupracují s ostatními kategoriemi pracovníků v zařízení při kompletaci závěrečných zpráv. Tři etopedi (dva jsou absolventy vysokoškolského studia speciální pedagogiky, jeden si vysokoškolské pedagogické vzdělání doplňuje rozšiřujícím studiem speciální pedagogiky) výrazným způsobem ovlivňují celkový postup, systém a úroveň výchovně vzdělávací práce, spolupracují s učiteli a vychovateli v celé šíři pedagogického vlivu, řídí komunitní shromáždění. Etoped – koordinátor se účastní porad ředitelů návazných zařízení, zpracovává plán kalendářních akcí, podílí se na koncepci internetových stránek zařízení, je jedním ze tří pracovníků, kteří vedou projekt EEG biofeedback (stadium soustřeďování poznatků a postupného vyhodnocování). Řízení oblasti výchovy mimo vyučování je zabezpečováno pracovníkem s odpovídající středoškolskou obecně pedagogickou erudicí, doplněnou absolutoriem studia speciální pedagogiky. Úsek sociálně právní agendy zabezpečují kvalifikovaně dvě sociální pracovnice – jedna je absolventkou vyšší odborné školy daného zaměření, druhá splňuje středoškolskou erudici v oboru a studuje bakalářskou formu sociální práce. Osobní spisy dětí a veškerá sociálně právní agenda je uložena správně, vedení dokumentace je řazeno chronologicky a má věcně správnou vypovídací hodnotu. Je doložen potřebný kontakt s orgány sociálně právní ochrany dětí jednotlivých referátů sociálních věcí, je veden přehled o přímém kontaktu s pracovnicemi této instituce i s rodiči, resp. zákonnými zástupci umístěných dětí. Náležitosti zdravotní péče zajišťuje kvalifikovaná pracovnice. Evidence podávání léků je přehledná, doložení podpisem je zaznamenáno. Léky jsou uloženy bezpečně. Denně je prováděn ranní zdravotní filtr, zdravotní sestra zajišťuje provoz zdravotních izolací (včetně dokumentace), je v kontaktu s příslušnou lékařkou, podílí se na kompletaci dětského spisového materiálu ve své kompetenci. Prostorové vybavení zdravotního úseku je velmi dobré. Spolupráce s dalšími (především pedagogickými, ale i odbornými) pracovníky ústavu je pozitivní – pro potřeby náhle vzniklé nepříznivé situace (např. o víkendech) je její dosažitelnost zajištěna.

Speciální základní škola a Zvláštní škola realizují svoji činnost jednak na kmenovém pracovišti, jednak na dvou odloučených pracovištích (viz dále kapitola Součásti školského zařízení). Z celkového počtu devíti učitelů pět splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, čtyři nemají vysokoškolské pedagogické vzdělání rozšířeno studiem speciální pedagogiky.

Předpokladem zvyšování erudice výchovné, vzdělávací a odborné práce je další vzdělávání pracovníků v různých formách vysokoškolského studia či prostřednictvím jiných vzdělávacích aktivit. Vedení ústavu další sebevzdělávání zaměstnanců systematicky podporuje. Řada

pracovníků má své vzdělání doplněno kurzy a výcviky sloužícími k prohloubení a upevnění profesních znalostí (hypnoterapie, psychoterapie, relaxační techniky, rodinná terapie, systemická terapie, muzikoterapie, skupinové formy korektivní, poradenské a psychoterapeutické práce s mládeží, terapeutická metoda EBFT a řada dalších).

Personální podmínky mají diferencovanou podobu (v souhrnu převažují pozitiva) a jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Dětský diagnostický ústav zahájil k 1. dubnu 2001 činnost (po přestěhování) v objektu bývalého hotel Flora, který byl rekonstrukčně upraven pro dané účely. Došlo tak k mimořádnému zkvalitnění podmínek prostorového charakteru, zlepšilo se přímé pobytové prostředí jak pro děti, tak i pro pracovníky. Kvalitní prostorové zázemí příznivě přispívá výkonu odborného, speciálně pedagogického, psychologického, zdravotního a sociálního charakteru, prezentuje se navenek vhodně i ve vztahu k příslušným spolupracujícím institucím a indikované rodičovské veřejnosti.

Pro účely návštěvních kontaktů dětí se svými rodiči (event. zákonnými zástupci) je vyčleněna pěkně vybavená místnost. Stravovací zázemí je na velmi pozitivní úrovni. Zdravotní sestra má vybavený ordináční pokoj, zdravotní izolace splňují základní požadované parametry.

K organizaci společných shromáždění terapeutického, společenského i slavnostnějšího charakteru slouží prostorná komunitní místnost, je vybudována cvičebna s předsálem s instalovanými pomůckami pro posilovací aktivity, keramická dílna. K dispozici je i pozemkové zázemí.

Jednotlivé úseky činnosti zařízení jsou prostorově dobře vybaveny, v případech odborné, individuální práce s dětmi poskytují i potřebnou míru „soukromí“. Bylo zřízeno pracoviště EEG biofeedback, samostatný prostor komplexního pojetí má výchovně léčebná skupina v objektu ústavu, diferencovaně je členěn pobyt dětí v dlouhodobější péči.

Vybavení dětí základními školními potřebami, učebnicemi, didaktickou a informační technikou je přiměřené, vyhovuje základnímu poslání zařízení.

Opatření, přijímaná vedoucími pracovníky jednotlivých úseků a ředitelem ústavu – ve vztahu k účelnosti a efektivnosti využívání materiálních zdrojů – jsou věcná, vazba k celkové úrovni řízení je evidentní, dílčí zjištěné okolnosti jsou předmětem pravidelných společných setkání dané kategorie pracovníků. Odraz v další činnosti (ve smyslu plánování i výkonu) je patrný.

Každá výchovná skupina má k dispozici vhodně dimenzovaný prostor kluboven – obývacích pokojů (s vhodnou výbavou knihovnického typu), většina ložnic je dvoulůžkových, příslušné sociální zázemí má pozitivní úroveň. Celkové prostorové uspořádání úseku mimoškolní přímé práce s dětmi je koncipováno s ohledem na potřebnou míru funkčnosti, psychohygienickou úroveň i naplnění bezpečnostních podmínek. Některé prostory jsou nábytkově vybaveny nově, další posílení tohoto typu má etapovitý charakter (ekonomická limitace). Estetická úroveň je rozdílná – některé ubytovací prostory postrádají respektaci pozitivnějšího vlivu prostředí (chlapecké ložnice) - strohost. V převaze je však prostředí pozitivní.

Zřízená „oddělená místnost“ není využívána.

Zařízení je dobře vybaveno pro účely sportovního, turistického či rekreačního charakteru, postupně je dobudována vybavenost osobními počítači s potřebným herním či vzdělávacím zázemím.

Materiálně-technické podmínky jsou velmi dobré, hodnoceno v pásmu spíše nadprůměru.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VÝCHOVNÝCH A DALŠÍCH ČINNOSTÍ

Realizace funkcí, částečného a plného přímého zaopatření (péče a služeb)

Název zařízení je v plném souladu s výše citovaným rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení.

Umísťovaným dětem (v DDÚ) je poskytováno plné přímé zaopatření v kontextu zákona č. 109/2002 Sb. Rozpornosti v dané oblasti nebyly zjištěny.

Zabezpečování odstupňovaných specifických výchovných a vzdělávacích potřeb dětí je věnována zvýšená pozornost, je plně využíváno speciálně pedagogické průpravy příslušných pracovníků (reprezentuje vedoucí učitelka), v diagnostickém i terapeutickém slova smyslu se podílí rovněž psychologka ústavu. Zvláštní míra pozornosti je věnována výběru dětí do skupiny dlouhodobějšího pobytu (pětiměsíčního), a to i ve vztahu k projektu využití metody EEG biofeedback při úpravě poruch chování v rámci výkonu ústavní či event. ochranné výchovy.

V minulém období probíhala výuka náboženství, byly uskutečněny dvě akce s náboženským podtextem přímo v zařízení – ve spolupráci s americkou misijní skupinou. V současné době byla dětem učiněna nabídka (včetně i dané rodičovské veřejnosti) – odezva neutrální.

Složení výchovných skupin a tříd není totožné, je uplatňována zásada heterogennějšího uspořádání, zohledňována hlediska věková, mentální úrovně a předpokladu vhodné koexistence dětí v rámci příslušné doby pobytu.

Výchovná skupina	Základní škola	Zvláštní škola	Jiné	Na útěku	V péči DPL	CELKEM
1.	3	3	-	-	1	7
2.	4	8	-	-	-	12
3.	5	1	-	-	-	6
VLO	2	4	-	-	-	6
DP	4	1	-	-	-	5
Souhrn	18	17	-	-	1	36

Režimové záležitosti jsou zahrnuty ve vnitřním řádu ústavu, stanoví nejen základní schéma dne (dny školní výuky, víkendové a prázdninové volno), ale i zásadnější strukturaci týdenního členění stabilnějších akcí – pondělní žakovský klub, úterní systém komplexnějšího pojetí zájmové nabídky, středeční komunitu, sobotní generální úklid apod. V celkovém uspořádání dne je pamatováno (v diferencované podobě) na prostor denního hodnocení (v rámci inspekce registrována rozdílnější úroveň ve smyslu reflexe a sebereflexe z pohledu dítěte), zařazování programových úseků televizních novin s následnou volnou „debatou“, vhodnou míru určitého soukromí dětí při nezbytné korekci pedagogickým pracovníkem – vychovatelem. Stanovení času večerky není pojato dogmaticky – svou pozitivní roli zde sehrávají i pomocní vychovatelé – noční služba (v dané souvislosti byly s vedením ústavu konzultovány též otázky zajištění potřebné míry bezpečnosti, možnosti operativního kontaktu pracovníků mezi sebou, používání dostupné techniky – pevná linka, mobilní telefon apod.).

Analýzou týdenních programů přímé výchovné práce byla ověřena vhodná míra pestrosti činnostního charakteru při respektování souvztažností diagnostických principů, uplatňované postupy vychází z celkové koncepce zařízení. Nově přichodí dítě (v průměru prochází ústavem ročně cca 150 až 180 dětí) přijímá většinou některá sociální pracovníce (ve výjimečných případech hlavní služba), jsou provedeny nezbytné úkony (např. zdravotního charakteru), naprosto samozřejmá je operativní spolupráce učitelů a vychovatelů a návazné představení dítěte na společné komunitě (středy) – adaptační fázi pobytu dítěte v zařízení je věnována náležitá pozornost. Nezbytné údaje jsou zařazovány na „posudkové porady“, po dvou týdnech pobytu je zpracováván individuální výchovně vzdělávací program se specifikací postupů.

Systém hodnocení je dětem srozumitelný, bodové hodnocení má stanovená jasná pravidla, každý záznam je veřejně prezentován a vysvětlen. Souhrnná týdenní vyhodnocování (středeční odpoledne) mají charakter společného náhledu na uplynulé hodnocené období, součty pak dávají dítěti zcela konkrétní představu o důsledcích (pozitivních i negativních) – v rámci inspekce byla posuzována a s vedením konzultována obsahově správná opodstatněnost označení „pracovní skupiny“ dětí s negativnějším výsledkem hodnocení. Dětem je nabízena možnost vyjádřit svůj názor v jednotlivých etapách denního i týdenního hodnocení (vesměs při předávání a přebírání příslušné skupiny dětí), širokou platformou jsou pravidelná společná shromáždění s cíleně stanoveným programem a odborně etopedickým vedením. Instalace „schránky důvěry“ nebyla opakována v běžném provozu diagnostického ústavu (situace ve výchovně léčebné skupině či u dětí v déledobějším pobytu je odlišná), je upřednostňován osobní kontakt, dílčí problémy jsou přenášeny do programové náplně „výběrových skupin“ (spolupráce psycholog – etoped ve smyslu nárysu perspektivy dalších postupů). Dětskou samosprávu (spolusprávu) vede, svolává a náměty dětí přenáší ředitel ústavu. Je chápána rovněž jako další možná forma přenosu názorů a požadavků (ověřeno). Je využíváno i vývěskových možností (nástěnka) – jednak k prezentaci veřejné instrukce, jednak jako prostoru pro požadavek, formulaci názoru.

V oblasti mimoškolní přímé výchovné práce je patrná tendence vytváření rámce rodinného prostředí, personální skladba (žena, muž) u výchovné skupiny zakládá modelové situace vhodného typu. Je evidentní řízená spolupráce jednotlivých kategorií pracovníků, obsahová strukturace porad a seminářů má zcela zřejmé odborné zázemí, je vytypován hlavní problém dítěte, diskusně upřesněn a odborně zadán. Uplatňování technik psychoterapeutického typu a psychorelaxačních přístupů je podporováno, sledováno, vyhodnocováno.

V systému práce je značná pozornost věnována oblastí zájmových aktivit. V průměru se daří nabízet dětem činnosti v osmi zájmových útvarech, pravidelně týdně (úterý) dochází k eliminaci výchovných skupin a vytvoření zájmových skupin, zařazení je využíváno i jako výchovného činitele (odměna – např. plavání). Obdobný charakter mají i víkendové programy.

Specifičtější postavený program má výchovně léčebná skupina (pracuje od 1. října 2001), kde je uplatňován výraznější komunitní způsob života a individuální terapie spolu s razantněji stanovenými režimovými složkami (nastolení autoregulačních mechanismů). Evidentní je zařazování prvků činnostního přístupu.

V přístupu pedagogických pracovníků není volena forma represivního jednání, převládají spíše diskusní způsoby ovlivňování dětí, principy direktivnější terapie mají výrazně diferencovaný charakter.

Kontrolní a hospitační činnost ředitele zařízení vychází z celoročního plánu práce ústavu, svým zaměřením koresponduje s danou koncepcí a posláním etopedického diagnostického pracoviště. Přijímaná opatření mají racionální podklad, jejich vazba k řešení vnitřních problémů je evidentní. Záznamy z kontrol a hospitací strukturálně postihují dané úseky, závěry jsou projednány s příslušným pracovníkem, provedená hodnocení jsou adresná – stanovisko

hodnoceného je vyjádřeno s podpisem. Zobecněná i zcela konkrétní zjištění jsou přenášena do jednání společných porad vedení i porad širšího pléna, půlroční komplexnější náhledy jsou pravidelně předloženy – dopady registrovatelné (včetně osobní stimulace). Pod zjevnou kontrolou vedení ústavu jsou přijímána zásadní rozhodnutí ve smyslu výchovných opatření (rozpracování ve vnitřním řádu), jsou naplňována příslušná ustanovení zákona číslo 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních.

Oblast vedení povinné dokumentace je zabezpečována na velmi kvalitní úrovni, je průkazná.

Práva dětí umístěných v zařízení jsou v přímé praxi respektována, jsou vytvářeny vhodné podmínky, veřejná prezentace je samozřejmostí. Povinnosti jsou pak zakotveny v příslušné dokumentaci, jednotlivá ustanovení jsou s dětmi diskutována a vysvětlována (především v době příchodu do ústavu), jejich plnění má přímou vazbu na hodnocení a uplatňovaný systém opatření. Rozborem náležitostí souvisejících s právy ředitele zařízení nebyly shledány rozpornosti, je respektováno stanovisko orgánu sociálně právní ochrany dětí při řešení indikovaných okolností, jsou plněna ustanovení § 24 zákona č. 109/2002 Sb. – výjimku zatím tvoří povinnost vydání bezodkladných stanovisek k návrhům vnitřních řádů zařízení ve svém územním obvodu (vzorový vnitřní řád není ministerstvem zpracován – vlastní návrh ústavu však k dispozici je).

Výsledky zjišťované školským zařízením

Celkové pojetí práce v zařízení je podřízeno základnímu poslání ústavu, je velmi dobře propracován systém přímého výchovného a vzdělávacího působení, vnitřní struktura není pojata v pouze klasickém slova smyslu, jsou realizovány nové přístupy, experimentálně se ústav podílí i na výzkumných úkolech.

Specifika práce spočívá i v určité časové limitaci pobytu dětí a následném ověřování validity předávané komplexní zprávy (při respektování změny podmínek ve značném rozsahu u návazných zařízení). Daří se zvládat počáteční etapu adaptace dítěte, výskyt hostilních projevů v době diagnostického pobytu není výrazný, výskytu sociálně patologických jevů je u dětí věnována mimořádná pozornost – např. v době inspekce byla útekovost nulová (statistický přehled je veden i z pohledu krátkodobosti či dlouhodobosti útěku, jeho motivace, rozborového posouzení apod.).

Souhrnně je ve sledované oblasti řada pozitiv, hodnocení je v pásmu spíše nadprůměru.

SOUČÁSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve škole

Součástmi ústavu jsou mimo jiné Speciální základní škola s kapacitou 38 žáků a Zvláštní škola s kapacitou rovněž 38 žáků (dále jen škola).

Činnost školy je realizována na kmenovém pracovišti (5 tříd, z toho 2 při výchovně-léčebném oddělení), dále na odloučených pracovištích Střediska výchovné péče pro děti mládež Návrat v Brandlově ulici v Hradci Králové (2 třídy) a Střediska výchovné péče pro děti a mládež Pyramida v Rybitví (2 třídy, z toho jedna při výchovně-léčebném oddělení). V době inspekce byli v 9 třídách zařazeni celkem 54 žáci.

Výuka probíhá podle Vzdělávacího programu základní školy, který schválilo MŠMT ČR dne 30. dubna 1996 pod čj. 16 847/96-2 (event. 25 018/98-22) a dále podle Vzdělávacího programu zvláštní školy, který schválilo MŠMT pod čj. 22 980/97-22.

Výuku zabezpečuje devět učitelů v hlavní činnosti, z nichž pět splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Na vyučování se podílejí rovněž další pedagogičtí pracovníci (ředitel ústavu, vychovatelka, učitelka na mateřské dovolené), a to v předmětech cizí jazyk, hudební výchova, tělesná výchova a rodinná výchova.

Vzhledem ke skutečnosti, že žáci školu navštěvují většinou zhruba osm týdnů, nelze hodnotit plnění učebních osnov. Pro žáky připravují učitelé individuální vzdělávací plány, které jsou součástí diagnostiky dětí. Ve středisku výchovné péče probíhá výuka podle individuálních plánů připravených kmenovými školami.

Učební plány deklarovaných vzdělávacích plánů jsou plněny, zjištěné formální nedostatky byly odstraněny v průběhu inspekce.

V kontrolované povinné dokumentaci školy, která průkazně zachycuje průběh vzdělávání, nebyly zjištěny nedostatky.

Systém kontroly naplňování učebních plánů a individuálních vzdělávacích plánů je vytvořen. Je součástí výchovných, diagnostických a dalších činností ústavu.

V průběhu inspekční činnosti bylo provedeno celkem 8 hospitací, a to ve třídách na kmenovém pracovišti a na odloučeném pracovišti v Brandlově ulici.

Učitelé působili na žáky vlastním příkladem, vystupovali s pedagogickým taktem, byli pohotoví, iniciativní a tvořiví. Prokazovali znalosti základních speciálně-pedagogických dovedností. Ve vztahu k žákům vykazovali vysokou míru trpělivosti a důslednosti, které jsou nezbytné pro úspěšnou práci ve speciální škole. Nebyla shledána přímá souvislost mezi dosaženým vzděláním učitelů a kvalitou vyučování. V průběhu pohospitačních rozhovorů byla zaznamenána vysoká míra schopnosti reflexe a sebereflexe pedagogů a otevřenost k přijímání nových poznatků.

Sledované hodiny probíhaly v učebnách jednotlivých tříd, které byly vybaveny novým školním nábytkem, lavice a židle většinou odpovídaly svou velikostí věku žáků. Většina učeben disponovala odpočinkovým koutem využívaným pro aktivní a pasivní relaxaci žáků.

Místnosti působily příznivým estetickým dojmem, byly vyzdobeny výtvarnými a rukodělnými pracemi žáků, na stěnách visely návodné materiály a přehledy probíraného učiva. Učitelé efektivně využívali učební pomůcky a další materiály k přiblížení učiva, často vlastnoručně vyrobené či připravené.

Vyučující byli ve všech hodinách na výuku připraveni, měli stanoveny jasné výukové cíle, které se dařilo naplnit. Příprava cíle vyučovacích hodin navazovala na předcházející výuku a umožňovala kontinuitu s výukou příští. Pouze výjimečně se nepodařilo naplánovat hodiny tak, aby vyučování upoutalo a udrželo pozornost žáků, jejich zájem a aktivní účast ve výuce. V několika hodinách měli vyučující připraveny úkoly, které nebyly v souladu s didaktickou zásadou přiměřenosti ve vztahu k individuálním schopnostem a možnostem žáků.

V průběhu inspekční činnosti bylo ve všech třídách zaznamenáno respektování zdravotních indispozic žáků. Učitelé však vždy nedbali na správné držení těla žáků při práci.

Ve vyučovacích hodinách měli žáci často možnost pohybu, měnily se polohy při práci (na koberci, vestoje apod.). Organizace přestávek umožňovala pohybové aktivity.

Organizace hodin byla účelná, vyučující promyšleně řídili výuku. Ve své práci byli důslední, o čemž svědčily pracovní návyky a rutinní dovednosti žáků, akceptování pravidel chování a jednání. Začátky hodin byly hladké a rychlé a navozovaly kladný postoj žáků vůči činnostem,

kteřé následovaly. Byly aplikovány činnosti, které odpovídaly věku a stupni postižení žáků. Vyučující zařazovali hry, soutěže a manipulační činnosti s drobným materiálem pro rozvíjení jemné motoriky.

Učitelé dodržovali speciálně-pedagogické principy, většinou respektovali didaktické zásady názornosti a přiměřenosti, zohledňovali individuální potřeby žáků. Průběžně zařazovali rovněž prvky řečové výchovy.

Žáci byli k učení kladně motivováni, což se odráželo v přátelské pracovní atmosféře. V průběhu i závěru výuky učitelé ověřovali pochopení učiva. Byly využívány mezipředmětové vztahy, vyučující cíleně navazovali na životní zkušenosti žáků.

Vyučování vedli učitelé ve smyslu pozitivního posilování, což napomáhálo k udržení a posílení sebedůvěry žáků. Hodnocení vždy respektovalo osobní dispozice a mentální schopnosti jednotlivých žáků. Hodnocení a klasifikace byly prováděny průběžně, učitelé si vedou záznamy o prospěchu. Ty jsou založeny na široké škále hodnotících činností a na rozdílných aspektech podávaných výkonů. Jejich forma odpovídá účelu, pro který jsou pořizovány. Průběh hodnocení a klasifikace jsou zaznamenávány s přiměřenou intenzitou.

Učitelé oceňovali u žáků snahu, poskytovali užitečnou zpětnou vazbu o jejich pokroku v učení. Klima ve třídách bylo cílevědomě orientované, uvolněné a s jasným smyslem pro pořádek. Vztahy mezi učiteli a žáky byly založeny na vzájemné úctě a respektu. Pedagogové uznávali osobnost jednotlivých žáků a jejich individuální potřeby. Učitelé měli přiměřenou autoritu. Žáci byli vedeni ke vzájemné spolupráci a k uplatňování pravidel společenského styku.

Ve sledovaných hodinách byla akceptována dohodnutá pravidla komunikace, vyučující podporovali slovní projev žáků a jejich samostatnost při řešení zadaných úkolů. V hodinách byl často vytvářen prostor pro vyjadřování vlastního názoru žáků.

Úroveň verbální a neverbální komunikace většiny vyučujících byla příkladná.

Ke zjišťování výsledků ve vzdělávání nejsou vzhledem ke specifickým úkolům školy používány komerční ani vlastní testy. Auteoevaluace probíhá prostřednictvím hospitací vedoucích pracovníků (ředitel ústavu, zástupce ředitele, vedoucí učitelka, vedoucí střediska výchovné péče) a rozbořem výsledků na pravidelných týdenních poradách pracovníků ústavu.

Podrobná analýza výsledků vzdělávání a výchovy zjišťovaných školou je součástí *Výroční zprávy o činnosti*.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve škole jsou hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Rozhodnutí o zařazení ústavu do sítě škol, předškolních a školských zařízení je v souladu se zřizovací listinou.

V rámci své působnosti diagnostický ústav ovlivňuje svou metodickou a koordinační činností příslušná zařízení v daném územním obvodu, organizuje porady pracovníků, pracovní stáže, obsahově zabezpečuje i seminární setkávání a výcviky. Tato odborná pomoc je terémem hodnocena pozitivně. Přínosné je rovněž přímé zapojení a spolupráce s vysokoškolským pracovištěm v regionu – především v oblasti erudiční přípravy perspektivních speciálních pedagogů i pracovníků doprovodných pomáhajících profesí.

Pravidelně je umožňována stáž a praxe studentů speciální pedagogiky, jsou uskutečňovány exkurzně hospitační návštěvy, recipročně pak je řešeno vlastní studium pracovníků DDÚ. Jsou

navštěvována obdobná zařízení dané sféry – každoročně (Diagnostické centrum v Bratislavě, diagnostické ústavy v ostatních regionech, výchovné ústavy apod.).

Ve smyslu příslušného ustanovení zákona č. 359/1999 Sb. je realizována potřebná míra spolupráce s institucemi sociálně právní ochrany dětí jednotlivých referátů sociálních věcí, zcela samozřejmou oblastí je nezbytný kontakt s Policií, K-centry a řadou dalších.

Je věnována pozornost specifickým vzdělávacím potřebám dětí, odborně jsou posuzovány případy a situace dětí zařazovaných do plnění povinné školní docházky, analyzována je podstata vydaných rozhodnutí a je realizováno operativně i příslušné opatření (např. ve školním roce 2001/2002 došlo v tomto smyslu k přeřazení dvou žáků).

Je využíváno internetových stránek k vnější prezentaci zařízení, ústav je organizátorem řady akcí sportovního, kulturního i odborného charakteru.

Sledovaná oblast vykazuje nadprůměrnou úroveň.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení ze dne 9. září 2002, čj. 25 950/02-21 s účinností od 1. září 2002.
2. Výroční zpráva o činnosti za školní rok 2001 – 2002 ze dne 26. 9. 2002.
3. Vnitřní a organizační řád DDÚ a SVP Hradec Králové ze dne 1. 1. 2000, úprava ze dne 2. 1. 2003, čj. 1833/2000, včetně přílohy školního řádu.
4. Třídní knihy a třídní výkazy vedené ve školním roce 2002/2003.
5. Týdenní programy přímé výchovné činnosti – školní rok 2002/2003.
6. Rozvrh výuky a systém služeb vychovatelů pro školní rok 2002/2003, letní prázdninová činnost 2002.
7. Individuální výchovně-vzdělávací plány žáků zařazených do školy v době inspekční činnosti, spisová dokumentace všech umístěných dětí, sociálně právní agenda.
8. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2002/2003.
9. Koncepce rozvoje školského zařízení ze dne 17. 12. 2002.
10. Výsledky provedené metodické dohlídky a kontroly pracoviště SVP Rybitví ze dne 29. 4. 2002, bez čj.
11. Záznamy z kontrolní a hospitační činnosti ředitele školského zařízení.
12. Záznamy z kontrolní a hospitační činnosti vedoucího vychovatele a zástupce ředitele školského zařízení.
13. Záznamy z kontrolní a hospitační činnosti vedoucí učitelky.
14. Doklady o vzdělání pedagogických a odborných pracovníků školského zařízení na součástech diagnostického ústavu.
15. Podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelem školského zařízení.
16. Inspekční zpráva ze dne 8. března 1999 čj. 095 46/99-5060.
17. Evidence podávání léků, zdravotní dokumentace dětí.

ZÁVĚR

Zařízení plní na potřebné úrovni úkoly diagnosticko-poradenského, výchovně terapeutického a rozmisťovacího charakteru, je specializovaným pracovištěm v síti etopedických institucí. Přemístěním do nových prostorů došlo k výraznému zlepšení komplexu vnitřních materiálních podmínek, postupně se daří řešit i potřeby na úseku kvalifikace pracovníků.

Systém přímé výchovně vzdělávací práce s dětmi je koncipován promyšleně, má týmovou podobu, je sledována profesně odborná stránka přístupu, pro potřeby jednotlivých úseků činnosti jsou zpracovávány odborné texty. Vnější prezentace zařízení je vhodná, úroveň spolupráce vně ústavu má potřebný rozsah. Ústav se podílí i na řešení dílčích výzkumných prací, mezi přístupovou metodiku jsou zařazovány i méně tradiční formy působení.

Náležitosti úseku sociálně právní agendy jsou zabezpečovány velmi kvalitně, zdravotní oblast rovněž. Koordinační vliv koresponduje s příslušným zákonným ustanovením.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Zdeněk Slomek
Členka týmu	PaedDr. Olga Talášková

Další zaměstnanci ČŠI

Dana Luňáková
Jaroslava Pešková

V Českých Budějovicích dne 26. února 2003.

Datum a podpis ředitele zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 7. březen 2003.

Razítko

Ředitel nebo jiná osoba oprávněná jednat za zařízení

Podpis

PhDr. Pavel Janský

.....

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Česká školní inspekce, Vocelova 1338, 500 02 Hradec králové	2003-04-03	654/2003
Zřizovatel: MŠMT, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1	2003-04-03	653/2003

Připomínky ředitele zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány